

noma bolniki z dežele in sicer Slovenci in vendar so glasovali za ta predlog vsi nemški poslanci, za razširjavo ptujske bolnišnice se je potegnil nemški poslanec g. Ornig, med tem ko sta njegov predlog očitno prezirala slovenska poslanca Robič in Jurtela!

Zakaj se slovenski poslanci ne potrudijo v tej reči? Ni jim mar se brigati za dosego izpolnitvije opravičene želje stotisočernih prebivalcev ptujskega okraja. Tako je bilo tudi glede predloga o reguliranju Pesnice. Tudi v tej zadevi je g. Ornig bil prvi, ki je v deželnem zboru predlagal, da bi se naj vendar že enkrat o reguliranju Pesnice, katera skoraj vsako leto izstopi in obmejnim posestnikom mnogo škode povzroči, potrebno ukrenilo. G. Ornig pa ni poslanec tamošnjih prebivalcev, temveč je izvoljen le od trgovske zbornice. Sicer je prišel slovenski poslanec k g. Ornigu ter ga nagovarjal, naj njemu pusti v tej zadevi predlagati, a on je obžaloval, da tega sedaj ne more več storiti, ker so ga Pesničanje sami prosili pomoči, na kar se je na licu mesta tudi sam prepričal o nujni potrebi odstranitvije tega nedostatka in jim obljubil, da bode v deželnem zboru za nje storil, kar in kolikor je v njegovih močeh.

Ni toraj resnična trditev nekaterih kričočev, da nam Nemci ničesar ne privoščijo in nam oni pri pridobitviji zaželenih olajšil vse mogoče ovire delajo.

Tudi obrtniki so dobili nekatere olajšave; pa sosebno važnega pomena za nje je to, da se bode v prihodnje pri nakupovanju različnega blaga od strani dežele ali raznih drugih javnih podjetij v prvi vrsti moralo ozir jemati na domače obrtnike in njih izdelke. Ker pa bodo ti-le pri večji oddaji svojih izdelkov tudi večjo množino surovin potrebovali, katere navadno od kmetov nakupijo, potemtakem pride ta uredba posredno tudi kmetom v prid.

Upajmo, da štajerski deželni zbor tudi v prihodnje ne bode svojih rok križem držal ter se zanašajmo, da bomo dosegli s pomočjo vrlih nemških poslancev še marsikaj, kar bode tudi slovenskemu Štajerju v blagor in prid, kajti

klerikalna druhal sama s svojimi slovenskimi poslanci ni zadovoljna; kdo bi pač tudi zamogel tem mračnjakom prav ugoditi. Opešali so menda z blatenjem nemških poslancev, kateri se njihovemu vpitju in grožnji le smeji ali pa se na to neumno početje celo ne ozrejo. Slovenski poslanci so vzbudili klerikalnim hujskačem strahansko jezo, da se repenčijo, kakor puran, ko mu rudečo ruto pokažeš. Govoriti bi bili morali v deželnem zboru slovenski. Osem je slovenskih poslancev, nemških pa 56, ki ne razumejo slovenščine. Predlagalo pa se bi naj slovenski. Jasno je kakor beli dan, da klerikalni kričači drugače nišo zdravi, če ne vpijejo nad enim ali drugim, pa to je dobro, da je vsak pameten človek to druhal že do dobra spoznal, toraj se za njeno počenje ne briga.

Iz Koroškega.

Na Koroškem so v zadnjem času nekateri klerikalni prenapeteži začeli hujskati med tamkaj bivačima narodoma na nezaslišan način. Kjer so dosedaj Nemci in Slovenci v miru in slogi eden poleg drugega živeli in še tudi žive, skušajo ti hujskači povzročiti sovraštvo in boj. Skalili bi radi vodo, da bi potem lažje ribili.

Tako so stavili zahtevanje, da bi se moralo pri uradih v Celovcu slovenski poslovati in vendar živi v ondotnem mestu 21.503 Nemcev in 1671 Slovencev, pa še ti-le so izključno vsi nemškega jezika večšč. Najmanj pa mora biti 20 procentov drugojezičnih prebivalcev, da se dvojezično uradovanje upelje, tako je postavno določeno.

Prepir hočejo kranjski klerikalni matadorji v lepej in doslej tihej Koroški deželi imeti, ker doma so v istini že vse svoje gledališke vloge do konca doigrali. Da bi se ti gospodje v resnici za blagor kmečkega ljudstva poganjali in trudili, to jim nikdo verjeti ne zamore, kdor ima količkaj pameti in odprte oči.

Slovanska zveza naj bi (tako nameravajo) s po-

Župnikov fant.

Iz pisem nekega kmečkega duhovnika. Nemški spisal P. K. Rosegger.
Ponatis prepovedan.

(Dalje.)

»Kdo pa potrebuje čevljev v gorovju«, vprašam jo skoraj malo jezen, kakor da bi hotel to neprijetno reč prezreti.

»Nikdo«, odgovori dekla. Ker se je sekanje lesa ustavilo, so drvarji odisli, čevljarka leži v postelji, fantič v zibelki, jaz pa hodim bosa. Po teh besedah pokaže mi ta mala stara oseba svoje velike raskave in prašne noge. »Poslednje olje pač tudi seboj vzemite, to pusti še prositi« je dodjala.

»Ali tako nevarno?«

»To ravno ni, po umrla bo« odgovori ženska.

»Kaj pa ji je?«

»Sušico ima. Jetiko tudi ima. Ja, pa mrzlico tudi ima. Pa silno je slaba«.

Jaz sem se takoj napravil. Dokler si je ženska v vasi nekaj nakupovala, sem jaz malo pojužnal, šel v cerkev po Najsvetejše, velel potrebne reči v torbo pospraviti, narejeno iz kože od srne, ki je morebiti sama nekaj po sedmih kotih

skakala; na njej so se bile dlake in parklji. Ko hočem torbo selki izročiti, zapazim, da je tista itak že otovorjena. Imela je culo na hrbtu in velik vrč v roki. Komaj toraj bo še zamogla svetilnico prevzeti, torbo si bodem moral pa že sam naložiti. Med tem, ko je pel v zvoniku zvonček, glasé se v gostilni pisčala in gosli za svatovsko družbo. Tako je na svetu.

Greva po dolini navzgor. Zraven naju šumi voda. Pred menoj hrope mala starka, jaz pa korakam za njo zatopljen v svoje misli, dobre in slabe. Hoja mi ni bila nič kaj po volji. Spomnim se na slučaj v sosedni župniji, kjer so v vihami noči duhovnika v gorovje k bolniku poklicali, ki je na naglem nevarno zbolel. Ko duhovnik zjutraj tje dospe, bil je dotični bolnik na smreki ter je tisto klestil, da napravi nekaj nastelje. Ljudje, ki neredno žive, so namah na smrt bolani, pa tudi ravno tako naglo zopet zdravi; nasprotujejo vsakemu dnevnemu redu.

Ko od šumeče vode v neko stransko dolino kreneva, hočem z mojo spremljevalko vendar malo pokramljati.

»Dečva«, jo vprašam, »kako pa te naj imenujem?«

»Jaz in pa mati Božja imave enaka imena«, odgovori dekla. »Marija tedaj?«

močjo Slovanom naklonjenih nemških državnih poslancev v državnem zboru predlagala, naj se upelje pri javnih uradih na Koroškem slovenščina kot poslovni jezik, sosebno pri sodnijah. V to svrhu so si naročili pri koroških prvaki pismo pritožbo, katero so sestavili znani črnosuknjari in profesorji. Med drugim pravijo: „... Slovincem prijazni zastopniki narodov naj izsilijo od ministerskega predsednika jasen odgovor in opravičenje zaradi nezaslišanega nasilstva, katero morajo Slovenci običajno na Koroškem trpeti. Pri tem naj ne zabijo grofa Gleispacha, ki je temu največ kriv in je v zatiranju Slovencev brezobziren itd. ...“ To je očitna laž! Slovenci dosedaj niso imeli povoda, tožiti o uradnikih, ki so v njih krajih nameščeni. Da se tu in tam vrine kaka pomota, to se povsod pripetiti zamore, v obče pa se zamorejo uradniki pri ljudstvu s tistim zaupanjem ponášati, kakoršnega imajo in zaslužijo, namreč neomejeno. Opozorimo vas na naš uvodni članek v zadnjem „Štajercu“. Koroška ne sme posnemati Kranjske, zgubljeni bi bili. Toraj pozor in na bran proti klerikalnemu navalu!

Našim kmetom.

V starodavnih časih naši kraji niso imeli tega lica, kakoršno imajo dandanes. Pragozdi so se nepregledno razprostirali po njih in ljudje, ki so tukaj živeli, bili so divji, kakor so bile zverine, katere so se po teh gozdih klatile. Pečali so se samo z lovom in pluga niso poznali. Ker pa se je ljudstvo vedno množilo, je v tej meri tudi zverina bolj izginjala in prišel je čas, ko so morali začeti tedanji prebivalci gledati na to, kako da bi zamogli si pomagati pred pretečo nevarnostjo, umreti gladu. Začeli so si zemljo trebiti in kopati, ter različne sadeže gojiti. Postali so kmetovalci. Poprej kot lovci niso bili navezani na stalna selišča, zdaj kot obdelovalci zemlje pa so bili primorani, si staviti koče za stalno prebivanje, ker so imeli vedno skrbi dovolj, da si svoje sadeže prav uravnajo, za njih razvitek in rast skrbijo ter pred vsakojakimi sovražniki obvarujejo.

»Kako pa so zamogli gospod vendar tako naglo uganiti!« zakliče.

»Pa si tudi prav pridna in pobožna, kakor tvoja sveta patronija?«

»O Bog, ne!« se zasmjeji. Ko bi me le kaj drugega bolj ne težilo, kakor moja pobožnost! Jaz imam mnogo grehov.«

Še za posvetnega človeka ni prijetno, s žensko ki ni posebno lepa, o grehih govoriti, tem manje za duhovnika. Obrnil sem toraj najin razgovor o težnji grehov na težo, ki jo ima na hrbtu ter vprašam mojo spremljevalko, kaj da ima v culi.

»Kadar bova zgoraj!« odgovori naglo dihajé, ker šla sva navkreber.

Šla sva precej časa skozi gozd, pot je bila kamenita, od hudournikov raztrgana. Konečno prideva na visoko planoto. Vsede se na trhlo deblo, da si malo odpočijeva. Razgled je bil obsiren, pa mračilo se je že in vrhovi planin so se v mraku komaj že razločevali. Marija postavi vrč rahlo zraven sebe.

»Imaš vino v njem?« jo vprašam.

»Čudim se, da smejo gospod toliko govoriti, ko vendar

Ker se je pa vendar mnogo takih ljudi po goščavah klatilo, katerim se ni ljubilo dela prijeti, a njih želodci pa so vkljub temu svojo pravico terjali, združilo se je zategadelj navadno več naseljencev v eno skupino, ter se skupno naselilo. Zgradili so si svojo selišče z deblami v ohrambo proti napadom divjih zveri pa tudi proti onim klatežem, ki niso marali za obdelovanje zemlje. Nastala se tako prva trdna mesta, ki so bila podlaga poznejšim mestom. Z menjitvijo svojih opravkov pa so se predrugačile tudi druge razmere tedanjih prebivalcev. Prišle so potrebščine, katerim se ni dalo izogniti; potrebovali so namreč pri obdelovanju zemlje, gojitvi sadežev ter pri pripravljanju taistih v užitna jedila raznih reči, kakoršna so različna orodja in razni drugi pripomočki. Ker so živeli sedaj v bližnji dotiki med seboj, začutili so polagoma tudi potrebo, da si priskrbe dostojnejšo obleko.

Vsakomur pa se ni ljubilo pečati z napravo teh rečij, mnogim pa je tudi manjkalo potrebne spretnosti in posledica temu je bila, da se je nekaj ljudi odločilo edino le za napravljanje različnega orodja ali pa za napravljanje oblačil ali drugih potrebščin in tako je nastal obrtniški stan, ki je večinoma zavzel mal mesta in obrtniki so toraj pravi prvi meščanje, seveda ne v takem pomenu besede kakor dandanes. Menjaval so svoje izdelke proti pridelkom onih prebivalcev, ki so se pečali s poljedelstvom ali pa z lovom. Denarja takrat še niso poznali.

Polagoma pa so se našli ljudje, ki so med obrtniki in kmetovalci posredovali, to se pravi, založili so se z rokodelskimi izdelki in raznovrstnim blagom ter so to kmetovalcem in lovcem za njih pridelke oziroma plen zamenjavali, bili so ti ljudje tedaj nekaki kupci. Da si ta posel nekoliko olajšajo, postavili so si nekako merilo vrednosti in to je bil prvi denar. Pa ta prvotni denar ni imel te oblike kakoršno ima današnji denar, temveč bili so kosi kake kovine, ki pa niso imeli določene velikosti in tudi ne določene oblike. Ščasoma pa se je seveda to vse bolj in bolj uredilo ter dobilo natanko določene meje. Ljudstvo

Najsvetejše pri sebi nosijo. Mislila sem si, da bi morala kakor v cerkvi tiho svojo pot iti in moliti,« reče dekla.

»Težavna hoja je sama ob sebi že molitev,« ji rečem ter se spomnil, da ljudstvo še zmeraj hoče bolj pobožne in zdržljive duhovnike imeti, kakor da po najostrejših predpisih so in biti zamorejo.

»Tu notri,« odgovori ona, med tem ko roko na vrč položi, »tukaj je pa že kaj boljšega, kot je vino.«

»Je morebiti strd?«

Dekla s svojo malo glavo odmaje, katero je imela z robcem ovito, ter reče: »Pač ni težko uganiti. — Blagoslovljena voda je v vrču.«

»Čemu pa ti bo toliko blagoslovljene vode?« jo vprašam,

»Za mrtvaški oder,« odgovori ona. »Saj sem že rekla, da bo čevljarka umrla in ona mi je naročila, da moram iz cerkve ob enem blagoslovljene vode za mrtvaški oder seboj prinesiti, kadar bom po mašnika šla!«

Čuditi se moramo, kako nekteri bolnik na vse misli.

(Dalje prihodnjič.)